

יום ב', ט"ו באדר תשע"ז (13 במרץ)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

יהודי התפוצות: **אין מקום אחר לעם ישראל – רק בארץ-ישראל**. המציאות שמתאר המן הרשע: **"ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים"** [אסתר ג' 8] תיתכן רק בחוץ לארץ. המציאות של יהודים בחו"ל – איננה טבעית ואיננה תקינה כל עיקר.

לכן, המגילה, בתארה לראשונה את דמותו ואישיותו של מרדכי היהודי, הרי היא מדגישה מאיין בא, דבר שלכאורה מיותר: **"אשר הגלה מירושלים עם הגולה אשר הגלתה עם יכוניה מלך יהודה אשר הגלה נבוכדנצר מלך בבל"**. [אסתר ב' 6]

ארבע פעמים נזכר כאן הביטוי "גולה" בהטיות שונות. ללמדנו, שכל האירועים המופיעים במגילה נובעים מהמציאות הגלותית בה היו מצויים עם ישראל באותה תקופה. **העדר המקדש וארץ-ישראל משפיע ישירות על מצב האומה מבחינה פנימית וחיזונית**. שהרי המן מתאר מנקודת מבטו, בפועל כפול: **"מפוזר ומפורד"**. מה ההבדל בין מפוזר למפורד? לכאורה שני פעלים אלו, הם בעלי אותה משמעות: מפוזרים בין האומות ואין להם ישות עצמית, לאומית ומאוחדת!

אלא אפשר לומר, ש"מפוזר" זה עניין טכני-חיזוני – מפוזרים במקומות שונים בין הגויים. ו"מפורד" – מפורדים מבפנים בינם לבין עצמם, **שלא שוררת אחדות ואהבה ביניהם**. ונראה שזה התפקיד שממלאים המקדש וארץ-ישראל. **המקדש** הוא מקור ההשראה הרוחנית של ארץ-ישראל, **וארץ-ישראל** היא מקור ההשראה הלאומית עם הקדושה המיוחדת של הארץ. גם בפתיחת המגילה ישנו תאור נרחב של משתה המלך אחשוורוש לכל מדינות מלכותו ולתושבי שושן. וחז"ל ביארו על פי רמזים בכתובים, **שמשתה זה היה מסיבת נצחון על ביטול מלאכת בית המקדש!** ו"הכלים השונים" שהביאו למשתה – הם כלי המקדש.

ואחשוורוש הזמין את היהודים, כדי שהם יתיאשו מבניין בית המקדש, ובכך יתנפץ החלום היהודי לחזור לארץ-ישראל, לבנות את בית המקדש ולהגשים את הייעוד המקורי: "ממלכת כהנים וגוי קדוש". ואכן, הרבה מן היהודים הצטרפו לאותו משתה, ובכך נתנו לגיטימציה ח"ו להעדר מקדש וארץ-ישראל. ומצינו במדרשים, **שמרדכי היהודי הבין את מקור הבעיה – שיכחת המקדש וירושלים**, ולכן הוא פעל לחיזוק תודעת המקדש ומרכזיותו בחיי האומה הישראלית, הן במישור ההסברתי, ובעיקר במישור ההלכתי – דרשות ושיעורים בהלכות קמיצה ושאר מעשי הקרבנות.

וכן מתארת הגמרא במסכת 'מגילה' [ט"ז] את ההתרחשות בזמן שציווה אחשוורוש על המן לקחת את הלבוש והסוס ולהרכיב עליו את מרדכי, שזהו תחילת המהפך במגילה: המן הולך לחפש את מרדכי, והוא מוצא אותו כשהוא מלמד את החכמים הלכות קמיצה, ומראה להם בידיו כיצד לקמוץ וכיו"ב. מרדכי חשש בתחילה כשראה את המן מתקרב, והחל להתפלל. בזמן שמרדכי התפלל, **שאל אותם המן במה הם עוסקים עתה**. והם ענו לו – בהלכות קמיצה, והסבירו לו את הרעיון שביסוד הקרבת קרבן המנחה ומלאכת הקמיצה כשבית המקדש קיים. השיב לו המן: "אתא מלי קומצי קמחא דיכונ, ודחי עשרה אלפי ככרי כספא דידי!" כלומר, **הקומץ של הקמח שלמדתם עליו, בא ודחה את גזירתך, שהתבססה על תשלום של עשרת אלפים כיכר כסף**. רואים מכאן, שיסוד המאבק קשור בבית המקדש וירושלים. **לימוד ענייני המקדש והגברת המודעות אליו – הוא זה שהכריע את המאבק!** מפה התחילה הבעיה, וכאן נסתיימה.

"גְדוֹל ה' וּמְהִלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹקֵינוּ הֵר-קָדְשׁוֹ."

מתוך פרק התהלים [מ"ה] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שני בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום טוב ונעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לפדיון נפשם של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה לכל חולי ונפגעי ישראל

יום ב', ט"ו באדר תשע"ז (13 במרץ)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

לכן, הנצחון שהושג בחג הפורים, מלבד היותו ניצחון שהביא לביטול גזירת השמד והצלת העם, הוא גם **נצחונם של המקדש וארץ-ישראל**. אפשר להוסיף, שייתכן שהחלוקה של פורים לשני ימים – **י"ד ו-ט"ו** – מורה על מהות המאבק בעמלק כמו שביארנו: ב-**י"ד** – המאבק הוא על הישרדות בגלות, כפי נוכחנו לדעת בביטוי "**לְהַקְהֵל וְלַעֲמֹד עַל-נַפְשָׁם**" [שם ח' 11]. ואילו החג ב-**ט"ו** [באדר, היום] משקף את המלחמה הארץ-ישראלית נגד עמלק, על-פי הצו – "**תמחה את זכר עמלק לא תשכח**". המאבק של ט"ו [באדר] לא היה קרב הישרדות שמאפיין את הגלות, אלא הפן הרוחני של המלחמה – "...מלחמה ל-ה' בעמלק מדור דור!" [שמות י"ז 16]

לכן, קבעו חז"ל שמי שיחגוג את הפורים ב-ט"ו – הם רק המקומות שהיו מוקפין חומה מימות יהושע בן נון. ואין זה רק לחלוק כבוד לארץ-ישראל במובן הנימוסי-מוסרי, אלא זה **חגם של ארץ-ישראל ובית המקדש**, שרק בבנינים זוכה עם ישראל להגשים את ייעודו – "**ממלכת כהנים וגוי קדוש**". ומתוך כך, זוכה לברכת ה' בגשמיות וברוחניות, ולמימוש הנבואה: "**הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא**"! [במדבר כ"ג 24]

[פורים כהלכה" – רב שמואל דביר]

"גְדוֹל ה' וּמְהִלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֶקינוּ הַר-קְדְּשׁוֹ."

מתוך פרק התהלים [מ"ה] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שני** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום טוב ונעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לפדיון נפשם של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה לכל חולי ונפגעי ישראל